

ECRI

European Commission against Racism and Intolerance
Commission européenne contre le racisme et l'intolérance
Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței

CRI (2004) 26

RECOMANDAREA DE POLITICĂ GENERALĂ NR. 8 A ECRI

PENRU LUPTA ÎMPOTRIVA RASISMULUI ÎN TIMPUL COMBATERII TERORISMULUI

Adoptată la 17 martie 2004

Strasbourg, 8 iunie 2004

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

Publicație a
Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței
Consiliul Europei – 2004
Strasbourg

CONSILIUL EUROPEI

Consiliul Europei este o organizație politică care a fost fondată la 5 mai 1949 de zece state europene pentru a realiza o uniune cât mai strânsă între membrii săi. El numără astăzi 45 de state membre¹.

Principalele obiective ale Organizației sunt promovarea democrației, drepturilor omului și statului de drept, precum și căutarea de soluții comune la problemele sociale, politice, culturale și juridice ale statelor sale membre. După 1989 ea a înglobat cea mai mare parte a Europei centrale și orientale și le-a susținut în eforturile lor de aplicare și consolidare a reformelor lor politice, legislative și administrative.

Sediul permanent al Consiliului Europei este la Strasbourg (Franța). Statutul organizației prevede două organisme constitutive: Comitetul Miniștrilor și Adunarea Parlamentară. Congresul Autorităților Locale și Regionale al Europei reprezintă colectivitățile teritoriale din statele membre.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reprezintă instanța judiciară competentă care judecă plângerile făcute de particulari, asociații sau alte state împotriva unui stat ca urmare a încălcării Convenției Europene a Drepturilor Omului.

¹ Albania, Andora, Armenia, Austria, Azerbaidjan, Belgia, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Cipru, Danemarca, Estonia, Elveția, Finlanda, Franța, Federația Rusă, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Georgia, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Islanda, Letonia, Lichtenstein, Lituania, Luxemburg, Malta, Marea Britanie, Moldova, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Republica Cehă, Republica Slovacia, San Marino, Serbia și Muntenegru, Slovenia, Spania, Suedia, Turcia, Ucraina, Ungaria.

Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței

Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI) este o instanță de monitorizare creată prin decizia Primului Summit al șefilor de stat și de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei. Decizia de creare a ECRI este conținută în Declarația de la Viena adoptată de primul Summit la 9 octombrie 1993. Conferința europeană împotriva rasismului, desfășurată la Strasbourg în octombrie 2000, a solicitat consolidarea acțiunii ECRI. La 13 iunie 2002, Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei a adoptat un nou statut pentru ECRI, consolidând astfel rolul său în calitate de instanță independentă de monitorizare în domeniul drepturilor omului, specializată în probleme relative la rasism și discriminare rasială.

Membrii ECRI acționează individual și sunt independenți. Misiunea ECRI constă în combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței la nivelul întregii Europe și din punctul de vedere al protecției drepturilor omului. Acțiunea ECRI acoperă toate măsurile necesare pentru a lupta împotriva violenței, discriminărilor și prejudecăților cu care se confruntă persoanele sau grupurile de persoane, în special pe motiv de rasă, culoare, limbă, religie, cetățenie sau origine națională sau etnică.

Programul de activități al ECRI este alcătuit din trei mari tipuri de acțiuni: abordarea de la țară la țară, lucrări pe teme generale și relațiile cu societatea civilă.

Pentru informații suplimentare referitoare la ECRI și activitățile sale, vă rugăm să contactați:

*Secretariatul Comisiei europene împotriva rasismului și intoleranței/
Secretariat of the European Commission against Racism and Intolerance
Consiliul Europei/ Council of Europe*

F-67075 Strasbourg Cedex

Tel.: +33 (0)3 88 41 29 64

Fax.: +33 (0)3 88 41 39 87

<http://www.coe.int/ecri>

E-mail: combat.racism@coe.int

Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței:

Având în vedere Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului, în special articolul său 14;

Având în vedere Protocolul nr.12 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului;

Având în vedere Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, în special articolele sale 2, 4 (1), 20 (2) și 26;

Având în vedere Convenția relativă la statutul refugiaților și Protocolul relativ la statutul refugiaților;

Având în vedere Liniile directoare ale Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei privind drepturile omului și lupta împotriva terorismului;

Reamintind declarația adoptată de ECRI la cea de-a 26-a sa reuniune plenară (Strasbourg, 11-14 decembrie 2001);

Reamintind Recomandarea de politică generală nr. 7 a ECRI privind legislația națională referitoare la combaterea rasismului și a discriminării rasiale și Recomandarea de politică generală nr. 5 a ECRI privind combaterea intoleranței și discriminării față de musulmani;

Reamintind Convenția privind criminalitatea informatică și Protocolul său adițional relativ la incriminarea actelor de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice, precum și Recomandarea de politică generală nr. 6 a ECRI cu privire la combaterea diseminării materialelor rasiste, xenofobe și antisemite prin Internet;

Reamintind Convenția europeană pentru reprimarea terorismului, Protocolul de modificare a Convenției europene pentru reprimarea terorismului și alte instrumente internaționale împotriva terorismului, în special cele adoptate în cadrul Națiunilor Unite;

Condamnând cu fermitate terorismul, care constituie o formă extremă a intoleranței;

Subliniind că terorismul este incompatibil și amenință valorile libertății, democrației, justiției, statului de drept și drepturilor omului, în special dreptul la viață;

Considerând toate acestea, statul este, în consecință, obligat să lupte împotriva terorismului;

Subliniind că răspunsul la amenințarea terorismului nu trebuie el însuși să aducă atingere valorilor libertății, democrației, justiției, statului de drept, drepturilor omului și dreptului umanitar pe care el vizează clar să le apere, și cu atât mai mult nu trebuie sub nici o formă să prejudicieze protecția și promovarea acestor valori;

Subliniind în special faptul că lupta împotriva terorismului nu trebuie să devină un pretext care să permită rasismului, discriminării rasiale și intoleranței să se dezvolte;

Subliniind, în acest context, faptul că responsabilitatea statului nu este doar aceea de a se abține de la acțiuni care favorizează în mod direct sau indirect rasismul, discriminarea rasială și intoleranța, dar, în aceeași măsură, acela de a garanta o reacție fermă a instituțiilor publice, atât prin măsuri preventive cât și represive, în cazul în care acțiunile persoanelor fizice și organizațiilor se află la originea rasismului, discriminării rasiale și a intoleranței;

Menționând că lupta împotriva terorismului întreprinsă de statele membre ale Consiliului Europei după evenimentele din 11 septembrie 2001, a dus în unele cazuri la adoptarea unei legislații sau a unor reglementări direct sau indirect discriminatorii, în special pe motive de cetățenie, origine națională sau etnică și de religie și, mai frecvent, la practici discriminatorii din partea autorităților publice;

Menționând că actele teroriste și, în unele cazuri, lupta împotriva terorismului au fost, de asemenea, la originea unei creșteri a gradului de prejudecăți rasiste și a discriminări rasiale față de persoane fizice și organizații;

Subliniind, în acest context, responsabilitatea deosebită a partidelor politice, liderilor de opinie și mijloacelor de comunicare în masă de a nu recurge la activități sau exprimări rasiste sau la discriminări rasiale;

Menționând că, urmare a luptei împotriva terorismului întreprinsă după evenimentele din 11 septembrie 2001, anumite grupuri de persoane, în special arabii, evreii, musulmanii, anumiți solicitanți de azil, refugiații și imigranții, anumite minorități vizibile, precum și persoanele percepute ca aparținând acestor grupuri, au devenit, în special, vulnerabile la rasism și/sau discriminare rasială în numeroase domenii ale vieții publice, inclusiv educație, angajare, locuințe, acces la bunuri și servicii, acces la locuri deschise publicului și la libertatea de mișcare;

Menționând dificultățile crescânde cu care se confruntă solicitanții de azil pentru a avea acces la procedurile de azil ale statelor membre ale Consiliului Europei și eroziunea progresivă a protecției refugiaților din cauza măsurilor juridice restrictive și a practicilor referitoare la lupta împotriva terorismului;

Subliniind responsabilitatea statelor membre ale Consiliului Europei de a proceda astfel încât lupta împotriva terorismului să nu aibă un impact negativ asupra nici unui grup minoritar;

Reamintind nevoia acută pentru state de a favoriza integrarea diverselor lor populații printr-un proces reciproc care poate ajuta la prevenirea unei reacții rasiste sau rasist discriminatorii a societății la climatul creat de lupta împotriva terorismului;

Convinsă că dialogul, inclusiv privind cultura și religia între diversele grupuri ale societății, precum și educația pentru diversitate contribuie la combaterea rasismului în timpul luptei împotriva terorismului;

Convinsă că un respect total față de drepturile omului, inclusiv față de dreptul de a nu fi victimă a rasismului și a discriminării rasiale poate preveni situațiile în care terorismul ar putea câștiga teren;

recomandă guvernelor statelor membre:

- să ia toate măsurile necesare, în special prin intermediul cooperării internaționale, pentru a combate, în deplină conformitate cu dreptul internațional în materia drepturilor omului, terorismul ca formă extremă a intoleranței și pentru a susține victimele terorismului și a-și arăta solidaritatea față de statele care sunt ținta terorismului;
- să examineze legislația și reglementările adoptate în cadrul luptei împotriva terorismului pentru a se asigura că ele nu stabilesc discriminări directe sau indirecte împotriva persoanelor sau grupurilor de persoane, în special pe motive de „rasă”, culoare, limbă, religie, cetățenie sau origine națională sau etnică, și să abroge orice legislație discriminatorie de acest tip;
- să se abțină de la adoptarea în cadrul luptei împotriva terorismului a unor noi legislații și reglementări care stabilesc o discriminare directă sau indirectă împotriva persoanelor sau grupurilor de persoane, în special pe motive de „rasă”, culoare, limbă, religie, cetățenie sau origine națională sau etnică;
- să vegheze ca legislația și reglementările, inclusiv cele adoptate în cadrul luptei împotriva terorismului, să fie aplicate la nivel național și local astfel încât să nu discrimineze persoanele sau grupurile de persoane, în special pe motive, reale sau presupuse, de „rasă”, culoare, limbă, religie, cetățenie, origine națională sau etnică;
- să acorde în acest sens o atenție deosebită mijloacelor de garantare nediscriminatorie a libertăților de asociere, exprimare, religie și mișcare și

să procedeze astfel încât să nu rezulte nici un fel de discriminare din legislație sau reglementări sau din aplicarea lor, în administrarea în special a următoarelor domenii:

- controalele întreprinse de forțele de ordine pe teritoriul statelor și personalul de control la frontiere
- arestul administrativ sau preventiv
- condițiile de detenție
- procesul echitabil și procedura penală
- protecția datelor personale
- protecția vieții private și de familie
- expulzarea, extrădarea, deportarea la frontiere și principiul de nerespingere
- eliberarea vizelor
- permisul de ședere și de angajare și regrupare a familiei
- obținerea și retragerea cetățeniei;

- să se asigure că legislația națională include, în mod expres, dreptul de a nu fi supus discriminării rasiale printre drepturile de la care nu poate fi făcută nici-o derogare, chiar și în situații de urgență;

- să procedeze astfel încât dreptul de solicitare a azilului și principiul de nerespingere să fie pe deplin respectate în toate cazurile și fără discriminare, mai ales pe motivul țării de origine;

- să acorde în această privință o atenție deosebită necesității asigurării accesului la procedura de solicitare a azilului și garantării unui mecanism echitabil care să protejeze drepturile procedurale fundamentale pentru examinarea solicitărilor;

- să procedeze astfel încât o legislație națională adecvată să fie în vigoare și să fie aplicată eficient în vederea combaterii rasismului și a discriminării rasiale, în special în domeniile educației, angajării, locuinței, accesului la bunuri și servicii, accesului la locurile deschise publicului și libertății de mișcare;

- să se asigure că o legislație națională adecvată este în vigoare și este eficient aplicată pentru a combate infracțiunile care au motivații rasiste, exprimările rasiste și organizațiile rasiste;

- să se inspire din Recomandarea de politică generală nr. 7 a ECRI privind legislația națională referitoare la combaterea rasismului și a discriminării rasiale pentru a face ca legislația în domeniile respective să fie adecvată;

- să se asigure că legislația națională pertinentă se aplică în aceeași măsură și infracțiunilor rasiste comise prin intermediul Internetului și să urmărească autorii infracțiunilor de acest tip;
- să garanteze existența și funcționarea unui organism independent specializat în lupta împotriva rasismului și discriminării rasiale, competent, printre altele, să ajute victimele să înainteze plângerile privind rasismul și discriminarea rasială care ar putea rezulta din lupta împotriva terorismului;
- să încurajeze, printre profesioniștii din mass-media, dezbaterile privind imaginea pe care ei o transmit despre grupurile minoritare în prezentarea luptei împotriva terorismului și în ceea ce privește responsabilitatea deosebită a profesioniștilor din acest domeniu pentru a evita, în acest context, perpetuarea prejudecăților și difuzarea informațiilor tendențioase;
- să susțină rolul pozitiv pe care îl pot juca mijloacele de comunicare în masă în scopul promovării respectului reciproc și combaterii stereotipurilor și prejudecăților rasiste;
- să încurajeze integrarea diverselor lor populații ca pe un proces reciproc și să garanteze drepturi egale și egalitate de șanse tuturor persoanelor;
- să introducă în programele școlare, la toate nivelurile, educația pentru diversitate și necesitatea combaterii intoleranței, stereotipurilor și prejudecăților rasiste, precum și sensibilizarea funcționarilor și a publicului larg față de aceste subiecte;
- să favorizeze dialogul și să promoveze activități comune, inclusiv în ceea ce privește cultura și religia, între diversele grupuri ale societății la nivel național și local, în vederea combaterii stereotipurilor și prejudecăților rasiste.